

50 vragen en antwoorden over de vrijmetselarij

Wat kunt u zeggen over het geheim van de Vrijmetselarij ?

Leer me om in woorden de geur van een roos te duiden aan iemand die nog nooit een roos heeft gezien en geroken. Als ik dat geleerd heb zal ik in staat zijn een duidelijk antwoord te geven.

Meer informatie of nieuwe vragen:

website: www.ordeenvlijt.nl

Email: info.loge038@vrijmetselarij.nl

1. Wat is vrijmetselarij?

De vrijmetselarij is gericht op zelfontplooiing. Het “Ken U Zelve” is voor de vrijmetselaar het centrale uitgangspunt. Hij stelt zich levensbeschouwelijke vragen als ‘doe ik het goede?’, ‘doe ik het goed?’ en ‘kan ik het beter doen?’ Hij doet dat met behulp van symbolen en rituelen, die hem helpen in zijn bewustwordingsproces. De ruwe steen staat symbool voor de arbeid die hij voor en aan zichzelf wil verrichten. Hij doet deze arbeid samen met andere vrijmetselaren. Daarom noemen vrijmetselaren elkaar broeders. De vrijmetselaar toetst zijn mening, hij luistert naar de mening van anderen en doet daar zijn voordeel mee, bijvoorbeeld door zijn mening bij te stellen of meer begrip te tonen voor standpunten van anderen.

De vrijmetselaar zoekt op wat mensen verbindt en tracht weg te nemen wat hen verdeelt en neemt een verantwoordelijkheid om mee te werken aan een betere wereld. De arbeid die een vrijmetselaar verricht plaatst hij in het kader van het werken aan een betere wereld. Hij gelooft daarbij in een hoger beginsel, een bouwplan, dat symbolisch wordt ontvouwd door de ‘Opperbouwmeester des Heelals’. Dit hoog beginsel is als begrip bewust gekozen, omdat daarmee een zeer uitgebreide interpretatie mogelijk wordt.

De grondslagen van de vrijmetselarij zijn: (1) Alle mensen, zonder onderscheid naar afkomst, ras, geslacht of geloof, hebben het recht zelfstandig te zoeken naar waarheid, (2) ieder mens is verantwoordelijk voor zijn of haar eigen doen en laten, (3) we hanteren geen leer of dogma’s die ons voorschrijven hoe te werken aan een betere wereld.

2 Wat is het onderscheid tussen vrijmetselarij en andere geestelijke of maatschappelijke stromingen?

De Vrijmetselarij heeft veel met andere geestelijke stromingen gemeen. Maar zij onderscheidt zich daarvan door haar geheel eigen methode van werken die wordt gekenmerkt door het gebruik van ritualen en symbolen in de loge. Het onderscheid is de werkwijze en vooral de daarbij horende ritualen en symbolen. De vrijmetselarij is een leerschool tot het zelfstandig zoeken naar waarheid, zonder opgelegde dwang. De Vrijmetselaar verwerpt dogmatische en totalitaire opvattingen. Hij zoekt wat mensen samenbrengt en neemt weg wat hen verdeelt.

3 Is de vrijmetselarij een religie of wereldbeschouwing?

De vrijmetselarij is veeleer te zien als een levenshouding. De vrijmetselaar ontwikkelt zelfstandig een wereldbeeld. Bovendien werkt hij in het hier en nu en niet ten behoeve van het hiernamaals.

4. Moet een vrijmetselaar een eed afleggen ?

Neen. Dat moest wel bij de middeleeuwse bouwcorporaties ter bescherming van het ambacht en de vakgenoten. De Vrijmetselarij kent dit gebruik niet. Wel wordt van de kandidaat een gelofte af te leggen, waarin hij belooft naar vermogen in woord, schrift, daad, handel en wandel en wandel te arbeiden als vrijmetselaar.

5 Erkent de vrijmetselarij het bestaan van een hogere macht?

De vrijmetselarij is niet gestoeld op een hogere macht. Wel verricht de vrijmetselaar zijn arbeid in het licht een hoog beginsel. Symbolisch duiden vrijmetselaren dit aan als (het bouwplan van) de 'Opperbouwmeester des Heelals'. Het duidt op de gerichtheid van de vrijmetselaar om samen met anderen op basis van gelijkwaardigheid en het individuele recht op het zelfstandig zoeken naar waarheid, te werken aan een betere wereld. Het staat vrijmetselaren vanzelfsprekend vrij een religie te belijden. Hoe men de Opperbouwmeester wil zien of voorstellen is voor iedere Vrijmetselaar een individuele keuze.

6 Hoe verhoudt de vrijmetselarij zich tot de godsdiensten?

Een godsdienst kent een leer en vereert een god of opperwezen. Bij de vrijmetselarij staat het 'Ken U Zelve' en daarmee zelfontplooiing centraal. Er wordt geen opperwezen aanbeden.

7 Vrijmetselarij is geen godsdienst. Wel wordt bijvoorbeeld de bijbel gebruikt. Hoe zit dat precies?

De bijbel vervult daarbij een symbolische functie. Er is gekozen voor de bijbel als symbool voor het boek van wijsheid. Daarbij heeft het Oude Testament een aantal boeken die bij verschillende religies en geestelijke stromingen een belangrijke rol spelen. Voor vrijmetselaren is onder meer de bouw van de tempel in Jeruzalem door koning Salomo – onderdeel van het Oude Testament - van betekenis. Deze teksten zijn ook terug te vinden in de Thora of de Koran.

8 Wat betekent Vrijmetselaar zijn in het dagelijks leven?

Dat hij alles wat hij tijdens het Logeleven leert naar vermogen in de praktijk toepast. Denkt u daarbij aan de opdracht te werken aan een betere wereld, tot stand te brengen wat mensen bindt en weg te nemen wat mensen scheidt.

9 Wat is een Loge?

De plaats van samenkomst van Vrijmetselaren.

10 Is de Vrijmetselarij mystiek?

Het plechtige karakter dat bijeenkomsten van een Loge kunnen hebben, met daarbij bepaalde rituele handelingen, kan een religieuze beleving oproepen en tot een mystieke ervaring leiden. Bij anderen echter zal de vrijmetselarij niet als mystiek overkomen. De achterliggende filosofieën, bedoelingen, gebruiken en de aard van de bijeenkomsten leiden zondermeer tot een aparte sfeer. En die sfeer valt niet goed te omschrijven. Iedere vrijmetselaar kent hem, maar deze is zó uniek dat men het niet kan uitleggen. Feit is dat totaal verschillende mensen tijdens de zogenoemde open loges dezelfde ervaringen hebben en daardoor ontstaat een band. Dat gemeenschapsgevoel wordt door menig vrijmetselaar als iets mystieks ervaren.

11 Is de Vrijmetselarij esoterisch?

Als men onder esoterisch verstaat: datgene wat pas door training en inwijding en bovendien door middel van intuïtie toegankelijk wordt, dan is de vrijmetselarij inderdaad esoterisch te noemen. Er is evenwel geen sprake van een vastgelegde, laat staan dogmatische, leer. Wel van een eeuwenoude methode.

12 Is de Vrijmetselarij een sekte?

Beslist niet. Een sekte heeft meestal een leider, een goeroe die een leerstelling verkondigt. De leden zijn dan zijn volgelingen. De vrijmetselaren beoefenen collectief hun individualisme. De vrijmetselarij kent geen leerstellingen.

13 Wordt er gediscussieerd over godsdienst of politiek?

Gedachtewisselingen over godsdienst en politiek zijn zeker mogelijk. We hebben het dan over beschouwingen, geen oordelen. Ze mogen, net als iedere gedachtewisseling niet ontaarden in twistgesprekken. Dit geeft aan hoe we met respect met elkaar omgaan en individueel op zoek zijn en niet met de instelling om de ander te overtuigen van de juiste weg. Bij gedachtewisselingen over actuele maatschappelijke vraagstukken nemen wij geen gezamenlijk standpunt in, wel delen wij onze visies op de vraag hoe met deze vraagstukken om te gaan.

14 Wat is het verschil tussen de Vrijmetselarij en de Rotary of Lions clubs?

De vrijmetselarij behoort niet tot de serviceclubs. Het onderscheid zit vooral in de eeuwenoude traditie en het geloof dat er meer is dan de dagelijkse werkelijkheid. Het hoofddoel van de vrijmetselaar is aan zichzelf te werken en van daaruit aan een betere wereld. Daarbij zal hij zich als individu inzetten voor de maatschappij. De achtergrond en doelstelling van Rotary en Lions is ook gericht op goed doen voor de maatschappij, maar daarbij is geen koppeling met het 'ken u zelve' en de levensbeschouwelijke aspecten die de vrijmetselarij kenmerken. Bovendien wordt u als vrijmetselaar lid door u zelf aan te melden, niet op uitnodiging.

15 Welke kenmerken heeft de rituele arbeid?

Het ritueel gebeuren kan gekarakteriseerd worden als een serieus spel, te vergelijken met een toneelstuk. Het is wel een spel met diepe waarden en belevenissen die de deelnemer zelf moet ontdekken en verwerken. Het zijn momenten van bezinning die hem helpen bij zijn zoektocht naar waarheid, voor zichzelf en in relatie tot zijn medemens.

16 Is een ritueel vastgelegd?

Een ritueel is vastgelegd in een ritueel. Dat is een tekst waarin de rollen van de verschillende functionarissen zijn verwoord: de teksten die zij moeten uitspreken en de handelingen die zij hebben te verrichten. Maar ook bevat een ritueel een aantal andere aanwijzingen, bijvoorbeeld over het tevoren inrichten van de ruimte waarin het ritueel gebeuren zich afspeelt. Die ruimte, de werkplaats, wordt vaak tempel genoemd, omdat het voorbeeld van de tempelbouw door Salomo een belangrijk gegeven is voor de vrijmetselaarsarbeid.

17 Is de opvoering van een ritueel te vergelijken met een kerkdienst?

Ook een kerkdienst is een ritueel. Deze staan vaak in het teken van de verering van een Opperwezen, een god. De rituelen van de vrijmetselarij doen dat niet. De rituelen bij de vrijmetselarij zijn gericht op de opgave om als zelfstandig mens te werken aan een betere wereld.

18 Moet ik mijn godsdienst afzweren of zware eden afleggen?

Neen absoluut niet, u mag uw godsdienst behouden, dat is uw persoonlijk domein. Van de vrijmetselaar wordt verwacht dat hij zijn persoonlijke opvattingen niet aan anderen opdringt. Vrijmetselaren leggen een gelofte af op het moment van hun aanneming. De tekst van deze gelofte is openbaar en wordt vooraf met de kandidaat doorgenomen.

19 Is de vrijmetselarij een geheim genootschap?

Nee, de broederschap is niet geheim, wel besloten. De door ons gebruikte teksten zijn weliswaar te vinden op internet, de context waarin deze woorden worden uitgesproken (de rituelen) worden alleen aan leden bekend gemaakt.

20 Vrijmetselarij heeft iets geheimzinnigs, of lijkt dat maar zo?

Vrijmetselarij is voor hen die hiermee onbekend zijn, omgeven met een waas van geheimzinnigheid. Het kan komen door de symboliek en de veelal eeuwenoude rituelen waaraan wij vrijmetselaren waarde hechten en waarmee wij werken. Ook heeft het feit dat vrijmetselaren vroeger vele malen zijn vervolgd en dat hun samenkomsten werden verboden, hiertoe bijgedragen. De levenshouding van de vrijmetselaar is onder meer gebaseerd op de erkenning van de menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en onderlinge verdraagzaamheid. Hieraan is niets geheimzinnigs. Wel mag worden verondersteld dat de vrijmetselaar zijn eigen geheimen bewaart. Deze behoren tot zijn persoonlijk, geestelijk goed, zijn uitrusting op weg naar zelfkennis en geestelijke ontwikkeling.

21 Op welk vlak liggen de geheimen?

De geheimen van de vrijmetselaar liggen op het terrein van de inwijdingen, andere plechtige bijeenkomsten en bepaalde gebruiken. Zo willen wij het aannemingsceremonieel van een niet-vrijmetselaar tot vrijmetselaar bewaren, evenals het ritueel van de bevordering van leerling tot gezel en van gezel tot meester. Vrijmetselaren weten wat de buitenstaander zal missen aan intense ervaringen wanneer hij zich reeds de z.g. geheimen heeft eigen gemaakt en zich daarna wil aansluiten bij de vrijmetselarij. Het verrassingselement gaat dan verloren. Die geheimen zijn te vergelijken met de geheimzinnigheid die men toepast wanneer men iemand een cadeau wil geven. Een andere reden voor het geheim houden van de rituelen is dat wanneer men ze vertelt, buitenstaanders dan kennis maken met een surrogaat van de werkelijkheid. Je kunt je niet voorstellen hoe een sinaasappel smaakt als je er nog nooit eentje geproefd hebt, noch kun je muziek appreciëren al heb je honderd boeken over muziek gelezen. Zo zijn de belangrijke facetten van de vrijmetselarij nooit goed te omschrijven in alleen woorden.

22 Zijn de rituelen geheim?

In iedere goede bibliotheek is de tekst te verkrijgen. De rituelen worden niet vrijgegeven aan aspirant leden om het verrassingseffect van de Inwijding geen geweld aan te doen.

23 Mag ik een keer komen kijken?

U kunt langs komen bij open dagen. Dan wordt er voorlichting gegeven. Ook kunt u een avond voor belangstellenden bezoeken. Daar krijgt u een indruk hoe een comparitieavond verloopt. Het logegebouw in Gorinchem is op Open Monumentendag in september open voor iedereen.

24 Vrijmetselaren hechten kennelijk veel waarde aan symboliek, waarom?

De middeleeuwse (religieuze) bouwkunst kenmerkte zich door het gebruik van licht- en bouwsymboliek. Wij vrijmetselaren trachten deze symboliek naar vermogen in ere te houden.

Hiervoor is een aantal goede redenen te geven:

- Symbolen spreken een eigen taal. Veel begrippen en denkbeelden die zich niet of nauwelijks in geschrift of in gesproken woord laten uitdrukken, kunnen wel door middel van een teken worden duidelijk gemaakt.
- Symbolische handelingen grijpen veelal terug op oeroude tradities en op tijdloze wijsheid. Wij vrijmetselaren gebruiken de gereedschappen en geometrische vormen die verband houden met bouw en licht. Elk werktuig, elke vorm heeft in dit verband een eigen betekenis en brengt ons tot een beter begrip van de aard en de zin van ons menszijn.
- De diepste symboliek voert in de visie van de vrijmetselaren terug tot het bewerken van de ruwe steen, symbool voor de eigen persoon. Hij wordt geacht deze om te vormen tot een zuivere kubiek om daarmee een bouwsteen te worden in het volmaakte bouwwerk.
- Symboliek is voor ons vrijmetselaren geen onderwerp van verering, noch een doel. Het is een waardevol hulpmiddel tot begrip.

25 Wat zijn symbolen?

Symbolen zijn eigenlijk niet anders dan hulpmiddelen bij het overbrengen van gedachten of gevoelens die vaak moeilijk onder woorden zijn te brengen.

Het hart als symbool van de liefde, het anker als symbool van zekerheid en veiligheid en een vlag als symbool van een natie zijn daar voorbeelden van.

Ook ontleent de vrijmetselarij veel van haar symbolen aan de vroegere ambachtelijke bouwloges. Behalve van bouwsymbolen maakt zij ook gebruik van lichtsymbolen.

26 Wat is de zin van een ritus/ritueel?

Door de regelmatige herhaling van het ritueel wordt de onderlinge band van broederschap versterkt. Veel vrijmetselaren krijgen een gevoel van inkeer en van afstand tot de dagelijkse beslommingen. Het is ook mogelijk dat men het ervaart als een zelfontdekking of een mystieke beleving.

27 Wat is een Werkplaats?

Een Werkplaats, ook wel Tempel genoemd is een ruimte die is ingericht en wordt gebruikt voor de uitvoering van de rituelen.

28 Waarom werkt men met symbolen?

Het gebruik van symbolen schept een gezamenlijk beeld en biedt de mogelijkheid tot een individuele interpretatie, terwijl definities en verklaringen in woorden dikwijls leiden tot een onvruchtbare discussie. De taal der symbolen laat de mens toe met zichzelf, met zijn onderbewuste te spreken.

29 Wat betekenen de passer en de winkelhaak?

De passer en winkelhaak zijn de meest bekende Vrijmetselarij-symbolen, ontleend aan de bouwkunst. Doordat de winkelhaak twee benen heeft die onwrikbaar ten opzichte van elkaar staan en de passer twee beweeglijke benen heeft kan men de winkelhaak het symbool van houvast (materie) en de passer het symbool van beweeglijkheid (geest) kunnen noemen.

30 Waar komt de Vrijmetselarij vandaan en in welke tijd is ze ontstaan?

In de middeleeuwen was een 'freemason' een steenhouwer die vrij was om lid te worden van een bouwcorporatie. In Frankrijk werd een lid van een bouwloge aangeduid met 'Franc-maçon'. Aannemelijk is dat de huidige speculatieve of beschouwende vrijmetselarij is voortgekomen uit de operationele bouwcorporaties. De vrijmetselarij zoals wij die kennen vindt haar oorsprong in Engeland en Schotland.

31 Van wanneer dateert de Vrijmetselarij in Nederland?

In 1734 werd de eerste Nederlandse Loge opgericht. Het is echter waarschijnlijk dat al eerder Loges in Nederland werkzaam waren (1721). De loge in Gorinchem is opgericht in 1815.

32 Er wordt wel eens gezegd dat het lidmaatschap is voorbehouden aan intellectuelen en beter gesitueerden. Is daar iets van waar?

Vrijmetselarij heeft niets te maken met maatschappelijke status of met intellectueel niveau. Het lidmaatschap van de Orde staat open voor elke vrije man van goede naam, dat wil zeggen voor elke man die zich niet gebonden acht aan oneigenlijke beperkingen van geestelijke en maatschappelijke aard en die handelt vanuit oprechte intenties. Vrijmetselarij is er voor zoekers die willen werken aan zichzelf en een betere wereld, ongeacht de plaats die zij in het maatschappelijk bestel innemen.

33 Is Vrijmetselarij alleen voor mannen?

De loge in Gorinchem is uitsluitend voor mannen. Dit is historisch zo gegroeid en onderdeel van de traditie. Niet meer en niet minder. Er is een Vrijmetselarij voor uitsluitend vrouwen ([Vita Feminea Textura](#) of Weefsters) en er is een gemengde vrijmetselarij ([Le Droit Humain](#)). Zowel met de gemengde loges als met de Orde van de Weefsters bestaan goede informele contacten.

34 De Orde van Vrijmetselaren noemt zich een inwijdingsgenootschap. Houdt dit een blijvende verbintenis in?

Het antwoord op deze vraag kan kort zijn. Wanneer een vrijmetselaar meent om persoonlijke redenen het lidmaatschap van de Orde te moeten beëindigen, dan heeft hij alle vrijheid uit te treden. Hij treedt toe uit vrije wil en kan ook uit vrije wil zijn lidmaatschap opzeggen, hoewel zijn logegenoten dat laatste ook zouden betreuren. Elke vrijmetselaar is en blijft autonoom. De vrije wil, de persoonlijke keuze en de eigen verantwoordelijkheid nemen in de maçonnieke levenshouding een belangrijke plaats in.

35 Hoe is de vrijmetselarij georganiseerd? Is het een vereniging?

Elke Loge in Nederland ressorteert onder de Orde van Vrijmetselaren onder het Grootoosten der Nederlanden te Den Haag. De Loge is een normale vereniging en aldus ingeschreven en koninklijk goedgekeurd. De vereniging fungeert bestuurlijk als een zelfstandige eenheid met statuten en een huishoudelijk reglement. Hierin is de wijze van bestuur, het wisselen van bestuursfuncties, de verplichtingen t.a.v. het huishoudelijk reglement en huishoudelijke vergaderingen, financiële zaken, aanneming van leden etc. geregeld.

36 Schept het lidmaatschap zware verplichtingen, bijv. ook financieel?

Het lidmaatschap van de Orde legt geen verplichtingen op, waaraan niet of bezwaarlijk kan worden voldaan. Zoals in de toelichting op de vorige vraag gesteld, geeft ieder lid op zijn eigen wijze inhoud aan zijn lidmaatschap. Uiteraard wordt een sterke betrokkenheid met, en toewijding aan de arbeid verondersteld. Het regelmatig samenkomen maakt hier deel van uit. De contributie is vergelijkbaar met die van andere verenigingen. In beginsel staat het lidmaatschap open voor iedere man, ongeacht zijn godsdienstige of politieke overtuiging of zijn maatschappelijke status.

37 Hoe kan men lid worden?

Door het volgen van een toetredingsprocedure. Deze start met het invullen van een aanmeldingsformulier. Zo'n formulier kunt u vanaf onze website downloaden. U kunt het ook vragen bij de secretaris via secretaris.loge038@vrijmetselarij.nl. De procedure bestaat uit een aantal stappen waarmee het kandidaat-lid zich een goed beeld kan vormen.

38 Wat biedt de Vrijmetselarij?

Broederschap, mogelijkheid tot persoonlijke ontwikkeling in een vertrouwde omgeving, rust, harmonie, gelijkstemden, en de mogelijkheid tot het vergelijken van meningen.

39 Hoe staat de Vrijmetselarij tegenover het wettig gezag?

Een vrijmetselaar dient zich te houden aan het wettig gezag maar heeft daarbij wel de plicht handelingen en regels te toetsen aan het eigen geweten.

40 Hoe vaak en waar komt men bij elkaar?

De loge in Gorinchem komt eenmaal per week bijeen in het logegebouw.

41 Kan iedereen lid worden?

Iedere "vrije man van goede naam" van 21 jaar of ouder die de beginselverklaring aanvaardt kan lid worden.

42 Kan men het lidmaatschap beëindigen?

Altijd. U hoeft slecht een brief te schrijven dat u uw lidmaatschap wil beëindigen. Dat neemt niet weg dat men in principe lid wordt voor de rest van uw leven. Daarom wordt er in de periode voorafgaande aan het lidmaatschap veel met elkaar gesproken. De loge wil weten dat u bij haar past en u dient het gevoel te hebben dat de Loge bij u past.

43 Is er een proeftijd?

Neen. Dit zou het verrassingseffect van de inwijding teniet doen. Er wordt veel aandacht besteed aan de voorbereiding op het lidmaatschap.

44 Kan ik als gelovige lid worden van de Loge?

Ja. Iedereen heeft recht op 'zijn waarheid'. Er wordt echter van u verwacht dat u de mening van een ander respecteert, dus uw mening niet opdringt aan een ander.

45 Helpen vrijmetselaren elkaar altijd?

Het is ieders taak om een ander in de samenleving te helpen en mededogen te hebben met mensen die in moeilijkheden verkeren. Ook vrijmetselaren helpen elkaar als broeders in de wetenschap dat we allen verantwoordelijk zijn voor eigen doen en laten.

46 Vervullen vrijmetselaren doorgaans hogere functies?

Vrijmetselaren zijn mensen zoals iedereen en bekleden functies in allerlei rangen en standen.

47 Hoe kan je vrijmetselaar worden?

Door toe te treden tot de Orde door aanmelding bij een loge. Adressen zijn gemakkelijk in het telefoonboek te vinden, via zoekmachines op internet of anders te verkrijgen bij de Orde in Den Haag. Op de website van de orde www.vrijmetselarij.nl is een lijst opgenomen van loges met bijbehorende telefoonnummers. De contactgegevens van Loge Orde & Vlijt zijn te vinden op www.ordeenvlijt.nl. Het e-mailadres is info.loge038@vrijmetselarij.nl

48 Maken vrijmetselaren onderscheid in ras en geloof?

Nee. Vrijmetselaren trachten mensen en volken te verenigen door weg te nemen wat mensen verdeelt en tot stand te brengen wat mensen bindt. Een dergelijk onderscheid is er volstrekt niet.

49. Hoelang duurt de aanmeldingsprocedure?

De procedure is erop gericht dat de kandidaat voor zichzelf goed kan bepalen of de keuze voor de vrijmetselarij een juiste is. Daarom zijn er verschillende stappen, die beginnen met een vragenlijst. De totale procedure duurt gemiddeld 3 tot 6 maanden.

50. Hoeveel kost het lidmaatschap?

De contributie van de Orde & Vlijt bedraagt ongeveer € 400 per jaar. Daarin is inbegrepen een afdracht aan de landelijke Orde.